

Institutionen för Handel och företagande

TENTAMEN

Kurs: Organisation och ledarskap II

Delkurs

Kurskod: FÖ314G

Högskolepoäng för tentamen: 5 hp (av 7,5 hp)

Datum: 2024-08-20

Skrivtid 14.15 - 19.30

Ansvarig lärare: Johanna Frödelius

Berörda lärare: Annica Bragsjö-Hultén

Hjälpmedel/bilagor: Inga hjälpmedel

Övrigt

Tentamen innehåller 4 essäfrågor och 15 alternativfrågor

Anvisningar

- ☐ Ta nytt blad för varje lärare
- ☒ Ta nytt blad för varje ny fråga
- ☒ Skriv endast på en sida av papperet.
- ☒ Skriv namn och personnummer på samtliga inlämnade blad.
- ☒ Numrera lösbladen löpande.
- ☒ Använd inte röd penna.
- ☒ Markera med kryss på omslaget vilka uppgifter som är lösta.

Betyg

U: 0–22 poäng

G: 22,5–33,5 poäng

VG: 34–45 poäng

Skrivningsresultat bör offentliggöras inom 18 arbetsdagar

Lycka till!

Antal sidor totalt

Tentamen Organisation och ledarskap II (FÖ314G) 2024-08-20.

Tentamen examineras genom **fyra essäfrågor** och **femton alternativfrågor**.
För godkänt betyg krävs minst 22,5 poäng. För VG krävs minst 34 poäng.

Del 1, essäfrågor (30 poäng)

1. *Det strukturella perspektivet* och *det politiska perspektivet* representerar två olika synsätt som kan användas för att förstå organisationer. (8 p)
 - a. Beskriv och diskutera grunderna i *det strukturella perspektivet*. Utgå också från en organisation som du känner till och diskutera hur begreppen *samordning* och *arbetsdelning* kommer till uttryck i din valda organisation. (4 p)
 - b. Beskriv och diskutera grunderna i *det politiska perspektivet*. Förklara också vad som menas med att organisationer kan förstås både som *politiska arenor* och *politiska agenter*. (4 p)
2. Människor spelar en viktig roll inom *det symboliska perspektivet* och *HR-perspektivet*, men det finns stora skillnader mellan perspektiven? (8p)
 - a. Utgå från en organisation som du känner till och ge praktiska exempel på vad vi skulle kunna se utifrån *HR-perspektivet* jämfört med *det symbolperspektivet*. (4 p)
 - b. *Det symboliska perspektivets* grundläggande ledarskapsutmaning är att "*skapa tro, skönhet, mening*". Diskutera vilken betydelse hjältar/hjältinnor, berättelser, symboler och ritualer kan ha för meningsskapande i organisationer? (4 p)
3. Tänk dig att du ska rekrytera en chef till en organisation som du är högst ansvarig för.
 - a. Diskutera vilka fördelar och nackdelar som kan finnas med att rekrytera en chef som huvudsakligen arbetar utifrån *HR-perspektivet på ledarskap*? (4 p)
 - b. Diskutera också varför det kan vara viktigt att rekrytera en chef som har förmåga till perspektivväxling? (3 p)
4. Ledarskap kan både ha en positiv och en negativ påverkan på en organisation.
 - a. Förklara innebörden av ett *effektivt* och *ineffektivt* ledarskap utifrån *det politiska perspektivet*, *det strukturella perspektivet* och *det symboliska perspektivet*. (4 p)
 - b. Utgå från en organisation som du känner till och ge ett praktiskt exempel på hur ett *effektivt ledarskap* skulle kunna se ut samt ett praktiskt exempel på hur ett *ineffektivt ledarskap* skulle kunna se ut. Du väljer själv vilket/vilka perspektiv du utgår från men var noga med att ange vilket/vilka perspektiv du väljer. (3 p)

Del 2, alternativfrågor (15 poäng)

Besvara frågorna i **svarstalongen** (längst bak i tentan).

Endast ett alternativ per fråga är rätt.

5. Vilka är de *tre fallgroparna* vid hanterandet av organisatoriska problem?
- a. Lägga skulden på individerna, lägga skulden på byråkratin, lägga skulden på makthunger
 - b. Lägga skulden på cheferna, lägga skulden på samordningen, lägga skulden på komplexiteten
 - c. Lägga skulden på cheferna, lägga skulden på samordningen, lägga skulden på makthunger
 - d. Lägga skulden på cheferna, lägga skulden på byråkratin, lägga skulden på komplexiteten
 - e. Lägga skulden på individerna, lägga skulden på komplexiteten, lägga skulden på byråkratin
6. Vilket av följande alternativ beskriver **INTE** betydelsen av en *metafor*?
- a. Metaforen kan underlätta när man skapar sig en bild av något
 - b. Den optimala metaforen är representativ för hur verkligheten ser ut
 - c. Olika metaforer kan fånga olika aspekter av ett fenomen, t ex en organisation
 - d. Metaforen fungerar som en överföring av betydelse
 - e. Metaforen sammanför två fenomen som skiljer sig betydligt men inte totalt åt
7. Vilket alternativ om *perspektiv* är **falskt**?
- a. Ett perspektiv kan hjälpa oss att avgöra hur olika situationer bör hanteras
 - b. Perspektivväxling kan stimulera ett kreativt tankesätt
 - c. Ett perspektiv kan förstås som en mental modell
 - d. I komplexa situationer är det viktigt att enbart utgå från ett perspektiv
 - e. Ett perspektiv kan användas som ett verktyg för att förstå organisationer

HÖGSKOLAN
I SKÖVDE

8. Mintzbergs fem strukturella konfigurationer kan kopplas samman med *det strukturella perspektivet*, men vilket alternativ är **INTE** namnet på en av dessa fem strukturella konfigurationer?
- Den divisionaliserade organisationen
 - Den adhokratiska organisationen
 - Den flexibla byråkratin
 - Den professionella byråkratin
 - Maskinbyråkratin
9. Bolman och Deal tar upp olika *strukturella dilemman*, som bidrar till att försvåra arbetet för en chef. Vilket av nedanstående är **INTE** ett av dessa strukturella dilemman?
- Oansvarigt kontra omedgörligt
 - Bristande klarhet kontra bristande kreativitet
 - Koalitioner kontra sociala dynamiker
 - För löst kontra för stramt
 - Mållöst kontra målbundet
10. Vilket alternativ ger **en korrekt förklaring** av *det strukturella perspektivets* metafor och *bild av ledarskapet*?
- Metaforen är "teater", bilden av ledarskapet är "inspiration"
 - Metaforen är "fabrik", bilden av ledarskapet är "medbestämmande"
 - Metaforen är "djungel", bilden av ledarskapet är "försvar"
 - Metaforen är "familj", bilden av ledarskapet är "försvar"
 - Metaforen är "fabrik", bilden av ledarskapet är "social arkitektur"
11. Vilket alternativ **hör samman** med *HR-perspektivet*?
- Inom perspektivet anses det vara viktigt att rationaliteten får vara styrande
 - Inom perspektivet är det centrala inte vad som händer utan vad det betyder
 - En viktig ledaregenskap inom perspektivet är att ledaren är synlig och tillgänglig
 - Vid ett ineffektivt ledarskap är ledaren en fanatiker
 - Centrala begrepp inom perspektivet är makt, roller, ceremonier

12. Vilket alternativ är en **korrekt beskrivning** av ledaren utifrån *ett HR-perspektiv*?

- a. Vid ett effektivt ledarskap är ledaren en katalysator
- b. Vid ett ineffektivt ledarskap är ledaren en tyrann
- c. Vid ett ineffektivt ledarskap är ledaren en dåre
- d. Vid ett effektivt ledarskap är ledaren en profet
- e. Vid ett effektivt ledarskap är ledaren en förhandlare

13. Hawthornestudien visade att människor presterar bättre när...

- a. Medarbetarna upplever en hög grad av struktur
- b. Belysningen är optimal för arbetsuppgiften
- c. Rasterna är jämnt fördelade under arbetsdagen
- d. Medarbetarna känner sig sedda
- e. Chefen har en människosyn enligt McGregors teori X

14. Vilket alternativ kan **främst kopplas samman** med *det politiska perspektivet*?

- a. Ritualer och ceremonier
- b. Institutionell teori
- c. Social dynamik och gruppdynamik
- d. Agendasättande, arenor och förhandling
- e. Strategi, mål och kärnprocesser

15. Vilket alternativ är **en svaghet** med *det politiska perspektivet*?

- a. För lite fokus på personalrelaterade, politiska och kulturella variabler som är avgörande för effektivitet
- b. Risk för att förlora möjligheter till en rationell diskurs, samarbete och hopp.
- c. Risk att bortse från strukturfrågor samt konflikter och knappheter som verkligheten präglas av
- d. Risk att överskatta formell makt samt underskatta andra former av makt
- e. Risk för att symboler kan användas för manipulation

HÖGSKOLAN
I SKÖVDE

16. Vilket alternativ **hör samman** med det *politiska perspektivet*?

- a. Inom perspektivet anses det viktigt att sträva efter balans mellan organisationens behov och medarbetarnas behov
- b. Centrala begrepp inom perspektivet är behov, färdigheter och relationer
- c. Två av de viktigaste egenskaperna för en ledare är att hen är påläst och vågar experimentera
- d. Enligt perspektivet är kännetecknande egenskaper hos en ledare att hen föregår med gott exempel och tror på människor
- a. Enligt perspektivet är viktiga förmågor hos en chef att kunna bilda nätverk, kunna köpslå och kunna förhandla

17. Vilket alternativ är en **korrekt beskrivning** av ledaren utifrån *ett symboliskt perspektiv*?

- a. Vid ett ineffektivt ledarskap är ledaren en lurendrejare
- b. Vid ett effektivt ledarskap är ledaren en förhandlare
- c. Vid ett effektivt ledarskap är ledaren en katalysator
- d. Vid ett effektivt ledarskap är ledaren en arkitekt
- e. Vid ett ineffektivt ledarskap är ledaren en dåre

18. Vilket alternativ kan **främst kopplas samman** med *det symboliska perspektivet*?

- a. Teori X och teori Y
- b. Institutionell teori
- c. Maslows behovspyramid
- d. Bildande av nätverk och koalitioner
- e. Lateral och vertikal samordning

19. Vilket alternativ är en **svaghet** med det symboliska perspektivet?

- a. Risk för att symboler kan användas för manipulation
- b. Risk att bortse från strukturfrågor samt konflikter och knappheter som verkligheten präglas av
- c. Risk att överskatta formell makt samt underskatta andra former av makt
- d. Risk för att förlora möjligheter till en rationell diskurs, samarbete och hopp.
- e. För lite fokus på personalrelaterade, politiska och kulturella variabler som är avgörande för effektivitet

Lycka till!

Johanna

Svarstalong alternativfrågor

Svarsalternativ	A	B	C	D	E
Fråga					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					
18					
19					